

Olimpiada Mediewistyczna A.D. 2023 KLUCZ

HISTORIA POWSZECHNA

1. Do podanej niżej definicji dopisz termin lub pojęcie. (0–10 p.)

Definicja	Pojęcie lub termin
Krój pisma cechujący się okrągłymi kształtami i prostymi literami, czytelniejszy od pochyłej kursywy	MINUSKUŁA KAROLIŃSKA
Pierwotny system rolniczy polegający na uprawie ziemi na miejscu wypalonego lasu, z którego popiół użyźniał glebę	GOSPODARKA ŻAROWA GOSPODARKA WYPALENISKOWA
Pielgrzymka do Mekki obowiązująca raz w życiu każdego muzułmanina	HADŹDŹ HADŹ
Ruch religijny skierowany przeciwko kultowi wizerunków w chrześcijaństwie we wczesnym średniowieczu (głównie w Bizancjum)	IKONOKLAZM OBRAZOBURSTWO
Zakładanie wsi i miast na prawie niemieckim	LOKACJA
Obowiązek transportowania towarów ściśle określonymi trasami	PRZYMUS DROGOWY PRZYMUS DROŹNY
W imperium Czyngis-chana ogólna nazwa jednostek terytorialnych przydzielonych jego synom	UŁUS
Umiarkowany odłam husytyzmu przeciwny taborytom	KALIKSTYNI UTRAKWIŚCI
Zbiorowe określenie trzech pierwszych sztuk wyzwolonych (gramatyka, retoryka, dialektyka)	TRIVIUM
W systemie feudalnym senior, który nie był niczym wasalem (najczęściej król)	SUZEREN

2. Podaj daty wydarzeń. (0–11 p.)

Data	Wydarzenie
622	Ucieczka Mahometa z Mekki do Jatribu
933	Bitwa nad rzeką Unstrutą
814	Śmierć Karola Wielkiego
1066	Podbój Anglii przez Wilhelma Zdobywcę
1122	Tzw. konkordat wormacki
1164	Konstytucje klarendońskie
1227	Śmierć Czyngis-Chana
1278	Bitwa pod Suchymi Krutami. Śmierć Przemysła Ottokara II
1312	Kasata templariuszy
1380	Bitwa na Kulikowym Polu
1439	Unia florencka

3. Przyporządkuj zakon według podziału na zadania. (0–10 p.)

Zakony kaznodziejskie	Zakony kontemplacyjne
A, E, I	B, C, D, F, G, H, J

- a. Dominikanie
- b. Cystersi
- c. Karmelici
- d. Brygidki
- e. Franciszkanie
- f. Benedyktyni
- g. Kartuzi
- h. Norbertanie
- i. Augustianie eremici
- j. Klaryski

4. W poniższej tabeli ujęto problematykę soborów powszechnych, które miały miejsce w średniowieczu. Uzupełnij luki w tabelce odpowiednimi literami. (0–5 p.)

Nazwa	data	Miejsce obrad	Problematyka
Efeski I	431 r.	Efez	B
Chalcedoński	C	Chalcedon	Orzeczono, że Jezus Chrystus ma dwie natury, złączone w jednej osobie.
Laterański III	1179 r.	E	Potępienie poglądów albigensów
Lioński I	1245 r.	Lyon	A
Pizański	D	Piza	Próba zakończenia wielkiej schizmy zachodniej

- a. Potępienie i ogłoszenie detronizacji cesarza Fryderyka II
- b. Potępienie Nestoriusza, przyznanie Maryi Matce Jezusa tytułu Bogarodzicy
- c. 451 r.
- d. 1409 r.
- e. Rzym

5. Poniżej wymieniono przyczyny i skutki wypraw krzyżowych (krucjat). Uporządkuj je. (0–8 p.)

Przyczyny	Skutki
C,G	A, B, D, E, F, H

- a. Powstanie zakonów rycerskich
- b. Pojawienie się wpływów orientalnych w sztuce europejskiej
- c. Chęć wyzwolenia miejsc świętych i chrześcijan spod panowania muzułmańskiego
- d. Rozwój handlu dalekosiężnego
- e. Wzrost niechęci pomiędzy chrześcijaństwem zachodnim a wschodnim
- f. Rozwój ekonomiczny miast włoskich
- g. Wzrost potęgi Seldżuków
- h. Powstanie Cesarstwa łacińskiego

6. Określ czy poniższe zdania są P – prawdziwe, czy F – fałszywe. (0–7 p.)

Zdania	P/F
Okres potęgi Cesarstwa Chińskiego pod wodzą dynastii Tang trwał w latach 618–907 r.	P
Częścią Kodeksu Justyniana Wielkiego była Vulgata	F
Harald Klak był królem duńskim	P
Ostatnia bulla Bonifacego VIII – <i>Unam sanctam</i> z 1305 roku wydana w okresie zwycięstw Filipa we Flandrii zawierała w najdobitniejszej formie wszystkie pretensje papieża do władzy nad światem.	F
W 1071 roku cesarz Roman IV Diogenes poniósł klęskę pod Mantzikert i dostał się do niewoli	P
W bitwie pod Las Navas de Tolosa w 1412 r. Alfons VIII pokonał siły muzułmańskie	F
Grzegorz VII kanonizował św. Franciszka w 1228 r.	F

7. Poddaj prawidłowe odpowiedzi. (0–10 p.)

Pytanie	Proponowane odpowiedzi	Odpowiedź prawidłowa
W którym z miast zginął Odoaker:	a. Adrianopol b. Rzym c. Rawenna d. Mediolan	C
Cypr został zdobyty przez Arabów w:	a. IX w. b. VIII w. c. VI w. d. X w.	B
Aistulf (król Longobardów) zdobył Rawennę w roku:	a. 758 r. b. 578 r. c. 651 r. d. 751 r.	D
Zjednoczenia Danii w IX-X w. dokonał:	a. Ansgar z Korweii b. Gorm Stary c. Kanut Wielki d. Magnus Dobry	B
„Pieśń o Rolandzie” powstała w:	a. VIII-IX w. b. IX-X w. c. XI-XII w. d. XIII w.	C
Piąta krucjata rycerska odbyła się w latach :	a. 1095-1097 r. b. 1212 r. c. 1217-1221 r. d. 1202-1244 r.	C
Śmierć Tomasza Becketa	a. 1164 b. 1170 c. 1214 d. 1104	B

Żakieria miała miejsce w roku	a. 1333 b. 1453 c. 1358 d. 1381	C
Bitwa pod Courtrai (11 lipca 1302 roku) znana jest jako:	a. Bitwa ostróg b. Bitwa podków c. Jutrznia flamandzka d. Nieszpory sycylijskie	A
Konstantynopol w 1453 r. zdobyły wojska	a. Murada II b. Mehmeda II c. Sulejmana III d. Osmana I	B

HISTORIA POLSKI

8. Do podanych wydarzeń dopisz daty roczne (0-20 p).

Wydarzenie	Data
Przywilej w Jedlni	1430
Bitwa pod Legnicą	1241
Bitwa na Zalewie Wiślanym	1463
Śmierć Jana Długosza	1480
Ślub Jadwigi i Jagiełły	1386
Unia wileńsko-radomska	1401
Objęcie tronu przez Bolesława Szczodrego	1058
Najazd Brzetysława	1038/1039
Kanonizacja św. Stanisława przez papieża Innocentego IV w Asyżu	1253
Objęcie przez Przemysła II władzy na Pomorzu Gdańskim	1294
Pokój w Namysłowie	1348
Bitwa pod Płowcami	1331
Wacław II królem Polski	1300
Pierwsza misja bpa Ottona z Bambergu na Pomorzu Zachodnim	1124–1125
Śmierć Bolesława Krzywoustego	1138
Misja pruska i męczeństwo św. Wojciecha	997
Powstanie Związku Pruskiego	1440
Początek rządów Władysława Warneńczyka na Węgrzech	1440
Hołd Bolesława Krzywoustego złożony Lotarowi III	1135
Zjazd w Borzykowie (rezygnacja książąt polskich z tzw. <i>ius spolia</i>)	1210

9. Połącz osobę z funkcją, jaką pełniła. (0–7 p.)

Oznaczenie literowe	Osoba
D	Suła-Lambert
A	Jarosław Bogoria Skotnicki
E	Reinbern
B	Jan z Czarnkowa
G	Aleksander z Malonne
C	Żyro
F	Stanisław ze Skalbmierza (Skarbimierza)

- a. Arcybiskup gnieźnieński
- b. Kronikarz
- c. Komes prowincji mazowieckiej
- d. Biskup krakowski
- e. Biskup kołobrzeski
- f. Rektor Uniwersytetu Krakowskiego
- g. Biskup płocki

10. Określ czy podane zdania są P – prawdziwe czy F – fałszywe. (0–9 p.)

Zdanie	P/ F
W 1207 roku Małopolskę najechał książę halicki Roman, którego oddziały dotarły do Wisły.	F
Po wygnaniu Władysława pryncypat w kraju objął Bolesław Kędzierzawy (1146–1173 r.)	P
Henryk IV Probus objął samodzielne rządy w księstwie wrocławskim w 1273 roku.	P
Urząd wojewody ogólnopolskiego zanikł około 1180 r.	P
Opactwo benedyktyńskie na Łyścu ufundował Władysław Jagiełło	F
25 czerwca 1447 roku w Krakowie koronowano Kazimierza Jagiellończyka na króla Polski.	P
Zakon paulinów został sprowadzony do Polski w 1382 roku przez Władysława Opolczyka	P
Kazimierz Wielki zmarł 5 sierpnia 1370 roku.	F
Urząd kasztelana miał w XV w. znaczenie honorowe	P

11. Spośród wymienionych biskupstw podkreśl te, które istniały już w roku 1000. (0–5 p.)

- a. Gdańsk
- b. **Gniezno**
- c. Kamień
- d. **Kołobrzeg**
- e. **Kraków**
- f. Kruszwica
- g. Lubusz
- h. **Poznań**
- i. Przemyśl
- j. Włocławek
- k. Wolin
- l. **Wrocław**

12. Podaj prawidłową odpowiedź. (0–10 p.)

Pytanie	Proponowane odpowiedzi	Odpowiedź prawidłowa
Regelinda była córką:	a. Mieszka I b. Bolesława Chrobrego c. Mieszka II d. Kazimierza Odnowiciela	B
Około 1140 roku Władysław Wygnaniec zawarł sojusz z księciem kijowskim:	a. Wsiewołodem Olegowiczem b. Aleksandrem Newskim c. Jarosławem Mądrym d. Izasławem	A
Zjazd w Gąsawie odbył się w:	a. 1135 r. b. 1180 r. c. 1227 r. d. 1335 r.	C
Salomea, żona Bolesława Krzywoustego, pochodziła z:	a. Żagania b. Andechs c. Budy d. Bergu	D
Klasztor klarysek w Sączu ufundował/ufundowała	a. bł. Jolenta b. Królowa Jadwiga c. św. Kinga d. Kazimierz Wielki	C
Bitwa pod Wiłkomierzem miała miejsce w roku:	a. 1435 r. b. 1386 r. c. 1436 r. d. 1397 r.	A
Na mocy przywileju królewskiego z 1454 roku inny status (szeroka autonomia, własna moneta) uzyskało miasto:	a. Kraków b. Brześć Kujawski c. Inowrocław d. Gdańsk	D
Hipotetyczny autor wiersza „O zachowaniu przy stole” to:	a. Przemysław Słota b. Andrzej Gałka c. Jan Długosz d. Stanisław ze Skalbmierza (Skarbimierza)	A
Joannitów do Zagości sprowadził/sprowadziła:	a. Henryk Sandomierski b. Królowa Jadwiga c. Władysław Jagiełło d. Święta Kinga	A
Po reformie monetarnej Kazimierza Wielkiego z jednej grzywny obrachunkowej pozyskiwano	a. 12 denarów b. 48 denarów c. 48 groszy d. 24 grosze	C

13. Do podanych definicji dopisz termin lub pojęcie. (0–9 p.)

Definicja	Termin, pojęcie
Od XIV wieku urzędnik mianowany i odwoływany przez monarchę jako namiestnik prowincji lub ziemi	STAROSTA
Podatek płacony na rzecz Kościoła, wynoszący dziesiątą część zbiorów lub dochodów	DZIESIĘCINA
Urzędnik zarządzający grodem w czasach Bolesława Krzywoustego	KOMES
Przywilej sprawowania władzy sądowniczej przez feudała w jego dobrach	IMMUNITET SĄDOWY
Obowiązek wystawienia towaru i jego sprzedaży przez pewien określony czas (np. 8 dni). Po jego upływie pozostały towar można było transportować dalej	WZGLĘDNE PRAWO SKŁADU PRAWO SKŁADU
W średniowieczu zarządca dworu królewskiego początkowo zastępował monarchę przy wydawaniu sądów, a także w dowodzeniu armią	WOJEWODA PALATYN
Danina prawa książęcego, świadczona w nierogaciźnie, nieraz w bydło i owcach, występowała w Polsce do XIV w., na Mazowszu do XV w.	NARZAZ
W dawnej Polsce mianem tym określano kopalnię soli, zwykle w posiadaniu książąt lub królów	ŻUPA, ŻUPY SOLNE
Uchwała (lub zbiór takich uchwał) rady miejskiej w dawnej Polsce, w miastach lub wsiach lokowanych na prawie niemieckim	WILKIERZ LUB STATUT MIEJSKI